

Mihai Novicov

TIPUL «CINICULUI» ÎN CREAȚIA LUI GORKI¹

Știința literară romină n-a adus pînă acum o contribuție substanțială în cercetarea operei lui Gorki. Deși de la apariția primei traduceri în 1901 (nuvela «Boles» în «Revista Modernă» nr. 25 din 5 august 1901) interesul pentru lucrările marelui scriitor a fost uriaș și constant.

Gorki a intrat în viața literară a Romîniei de atunci, în primul rînd, ca un căutător de adevăr. Creația sa apărea ca o intrupare vie a căutărilor de drumuri noi și în viață și în artă, în măsură să scoată umanitatea din starea de depresiune și desgust pentru viață, starea în care o împingea procesul mereu mai accentuat de descompunere a lumii capitaliste și pe care o exalta arta decadentă. În literatura romină, de la începutul veacului nostru, poate fi urmărit un proces confuz dar febril de împotrăvire față de o atare soluție negativă, o tendință pronunțată spre tematica socială și în poezie, dar mai ales în proză, un interes dureros pentru problemele datoriei obștești a individului, într-un moment istoric, cînd mizeria crescîndă a maselor și revolta surdă a celor ce muncesc amenințau tot mai mult să izbunească violent. Aproximativ din 1890, creșterea numerică și întărirea organizatorică a mișcării muncitorești se afirmă ca un fenomen din ce în ce mai evident, în ciuda trădării unui grup de intelectuali socialiști din conducere, care în 1899 părăsesc partidul socialist și trec la liberali. Totodată răzmerițele țărănești se țin lanț (1888, 1892, 1894), culminînd cu marea răscoală din 1907, înecată în sîngele celor 11.000 țărani uciși de către coaliția guvernamentală liberalo-conservatoare. Nu e deci de mirare că în asemenea condiții economice, sociale și politice, glasul lui Gorki, care aducea direct mesajului vulcanului revoluționar, ce clocotea surd în imensa țară

¹ Comunicare ținută în cadrul sesiunii științifice organizată de Institutul de literatură universală «Gorki» al Academiei de științe a URSS., Uniunea scriitorilor din U.R.S.S. și Societatea teatrală rusă cu prilejul celei de-a 90-a aniversări a nașterii lui A. M. Gorki, la Moscova, 26-27 martie 1958.